

ПРОЛОГ

Тибет, март 1956.

Тик пре завоја он је стао.

Бука коју је чуо била је попут животиње која крчи себи пут кроз густиш бамбуса и, мислећи да би то могло да буде управо то, млади новопечени монах стао је у месту. А онда је чуо оштре гласове како жустро изричу наредбе на мандаринском. Скренувши са стазе спустио се иза густог шипражја, лице му је било свега неколико инча изнад смрзнуте земље.

Неколико секунди касније четири војника у униформама излете-ла су на стазу с пушкама пребаченим преко рамена. Разговарали су ужурбано, гестукулирајући брзим, јетким покретима ка нечему горе уз долину.

Рега је могао да види пар изношених војничких чизама тик испред себе, сићушни кристали снега ледили су се на блатњавим пертлама. Још неколико корака и нашли би га. Могао је да чује војника како дише и лепљиве звуке његових усана како раде док жваће дуван.

„Заи Нар!“, узвикнуо је други глас, даље одатле, и чизме су застале на трен, а онда зашкрипале у другом правцу. Рега је испустио испрекидан дах, али се његово олакшање претворило у ужас када је схватио шта се управо десило.

Један од војника мора да се осврнуо и погледао преко преплетених долина и видео — уоквирен у процепу дрвећа као кључаоница — оно што је требало да остане скривено у џунгли клисуре још неколико векова.

Неколико тренутака касније било је још узвика и ускоро је туце пари чизама дошло трупкајући поред места где је лежао.

Готово је. Нашли су их.

Целе зиме монаси су чекали у леденом басену клисуре Цангпо. Када је снег почео да копни и рододендрони кренули да избијају кроз слојеве леда, знали су да им је куцнуо час. Ускоро ће се дани продужити и Дошонг-Ла поново ће постати проходан. Доба су се мењала, а с њима и њихова судбина.

Месецима су слушали приче — шапатам причане, ужасне — које су допирале из спољњег света. А онда, пре две недеље, двојица снегом покривених носача довукла су се у манастир. Исцрпљени, они су ризиковали све да се попну кроз ноћ и пренесу новости: са друге стране колосалних планинских врхова видели су непогрешиве шаторе кинеске патроле.

Било је очигледно због чега су дошли — није било ниједног другог разлога да се седи у дну једног од најопаснијих планинских пролаза на Тибету. Неко мора да их је потказао. Сада су само чекали да зимске олује престану.

Док су сати пролазили, млади новајлија Рега остао је савршено миран. Обично глатка кожа чела намрштила му се од збуњености, а широке, смеђе очи зуриле су празно преко клисуре која је тонула у таму. Био је природно мршав и жилав, тек што је напунио двадесету годину, а чак и испод дебеле, зимске тунике могао је да осети хладноћу како продире из тла. Руке је чврсто прекрстио преко груди, покушавајући да одбије хладноћу, а ноге су му обамрле.

Најпре није био сигуран шта представља трептај светла. Можда се његов ум игра с њим после дугих сати у хладноћи и страху. Али се наставило, сада је постао већи, наранџаста лопта која као да је расла из минута у минут, журишала је високо у ноћно небо.

Та идеја била је тако незамислива да је потрајало пре него што је Рега потпуно схватио шта види. Дуги пламени језици које је ветар распиривао и потпиривао, ширили су се преко великих греда манастирског крова. Чак и наспрам ноћног неба могао је да види дим како се увија нагоре, пепео како се таласа у врелини.

Вукући се да устане, затетура се напред, опчињен пламеновима. Морао је да види шта се дешава. Морао је да види својим очима.

Снег је падао с лишћа изнад док се пробијао кроз густиш. Дах му је сада био краћи услед успона, све док се напослетку није истетурао на чистину и угледао главну фасаду манастира. Подигао је руку да заштити лице од изненадног налета врелине, трепћући пред разарањем. Врата велике библиотеке висила су нахерена с масивних шарки, греде

су биле угљенисане и мрвиле се. Испод, на рубу подземне просторије, високо мноштво књига брзо је обавијао зид плавог пламена.

Рега се померио, даље од пламена, филцане чизме нечујно су прелазиле преко каменог пода. До сада није видео ниједну особу, ни војника ни монаха.

А онда је почео да чује: ситан, болан звук који се уздизао изнад прштања ватре.

Чућећи иза једног од огромних дрвених стубова који су окруживали двориште, Рега је видео тамне силуете како се померају у сенкама. Већина монаха стајала је на ободу дворишта, док су у средини, тридесетак најстаријих или најслабијих стајали заједно, потерани у збијену гомилу као стока.

Кинески војници стајали су испред њих, њихове црне униформе стапале су се са ноћи.

На десет метара од главног улаза у двориште, младом монаху новајлији стављен је повез преко очију. Он је стајао лицем окренут ка празном делу зида, погрбљених рамена. Рега је погледао боље и видео како му пушка опуштено виси у рукама, цев је лебдела неколико инча изнад земље.

Изненада, војници око њега почели су да пуцају, подижући своје пушке у ваздух попут стиснутих песница.

„Пуцај! Пуцај!“

Док је новајлија коракнуо уназад, мучећи се да подигне цев пушке према празном делу зида, два војника зграбила су једног од старијих монаха из гомиле у средишту и гурнули га напред. Невидљив за новајлију, старији монах нашао се пред њим, његово лице на само неколико корака од цеви пушке.

Јадиковање високог тона уздигло се и одјекивало двориштем кад су други монаси видели ту сцену.

„Пуцај! Пуцај!“, викали су војници поново. Новајлија се зауставио, збуњен буком.

Један од војника му се приближио. Покретао се њишући се с ауторитетом, његови рукави били су заврнути изнад лаката. Еполете са златним обележјима светлуцале су одсјајима ватре док се кретао како би стао тачно иза новајлије. Рега је могао да види како му нешто шапуће. Тада је пушка опалила и новајлија се занео уназад, ударајући официра иза себе.

Било је тихо. Јадиковање монаха зауставило се док је тело старог монаха падало на дворишне плоче, његове ноге савиле су се испод њега.

Збуњујућа тишина изненада је пробијена новим пуцњима, али овог пута то су били војници, пуцали су у ваздух и радовали се.

Официр се померио испред новајлије и, узимајућу пушку од њега, мирујући га је потапшао по рамену. Дечакове ноге су попустиле и официр се пружио напред да би га придржао. За тренутак су стајали спојени заједно, две фигуре одвојене од других.

Тада, са извежбаном лакоћом, официр је окренуо пушку у својим рукама и затворио спремник још једном. Без окретања да би погледао у збијену групу старих монаха, узвикнуо је: „Следећи!“

Рега је посматрао, уста сувих од ужаса, док је још један мушкарац издвојен из групе. Зашто старе? Да ли су само превелики терет да би их водили преко планинског прелаза? Или је био сведок бесмисленог насиља за које су чули да је пратилац такозване Културне револуције?

На другом крају дворишта он је изненада чуо женски врисак. То су морале бити две монахиње које су стигле као изасланице из женског манастира Намсонг. Врата храма била су разјапљена и он је кроз таму могао да види шта мала група војника тамо ради. За тренутак је гледао, одбојност се подизала као жуч у његовом грлу. Тада је изненадни талас адреналина откључао његове паралисане ноге. Он мора побећи са овог места, мора изаћи, рећи другима.

Док се Рега окретао, осетио је изненадно гурање с леђа. Ударац га је послао проштимице на камене плоче и Рега се изврнуо и видео нацеровано лице војника који је искорачио из сенки.

Био је велик човек, с млитавим лицем и тамним, раздраганим очима. Он је зграбио оковратник Регине тунике и повукао га једном руком нагоре тако да су им се лица скоро додиривала. Смрад устаја-лог дувана био је оштар у његовом даху.

„Волиш да гледаш?“ Пломбе његових зуба сијале су у мраку. „То можемо да променимо.“

Окренуо је Регино жилаво тело, забио је колено у његова леђа и заковао га за под, гурајући страну његовог лица на камене плоче. Рега је осетио како му се ум празни. Није ни реч изговорио, али је само зуррио поред дворишних стубова у пламенове који су лизали навише гутајући кров библиотеке. Плави и наранџасти пламени језици били су дугиних боја наспрам црнила неба.

Изнад њега, војник је одвезао ремен са своје пушке и брзо везао два чвора, раздвојена неколико инча. Намакао је ремен испред Региног лица тако да се испред сваке очне дупље налази чвор. Настала је пауза, затим је Рега вриснуо док му је цела глава повучена уназад једним силовитим трзајем. Војник је заврнуо ремен као подвезицу завоја, стежући притисак сваким окретом.

Рега је гребао иза себе бескорисним рукама, врисак му је одумирао на уснама. Његови образи су се затегли, покушавајући да се одупру невероватном притиску док су се чворови заривали све дубље у његову лобању. Са још једним полуокретом чворови су потонули дубље док му се очне јабучице нису распрсле; житка, мутна смеша цурила је низ његове образе.

Рега је испустио гргуљави звук и млохаво пао на под.

ПРВО ПОГЛАВЉЕ

20. април 2005.

Било је шест ујутро и зора је управо пукла изнад крова света. Златножути прсти светлости спуштали су се мимо назубљених врхова Хималаја, дајући јарки сјај наранчастим шаторима постављеним на мрачном обронку.

Лука Метјуз отворио је свој шатор и, још увек у својем термо доњем вешу, искорачио је на смрзавајући планински ваздух. Био је висок, с јаким леђима која су развукла тканину његовог термо веша док се извлачио из шатора. Разбарушена тамноплава коса падала му је по лицу, веома препланулом под јаким планинским сунцем. Само су му делови око очију били блеђи због ношења наочара за глечер.

Неколико тренутака стајао је тамо, пијуцкајући кафу из лимене шоље и уживајући у осећају да је устао први. Увек му је било потребно само неколико сати сна сваке вечери и често је налазио да је јутарња тишина један од ретких тренутака у дану када се стварно осећа смирено. Док је удисао пецкајући ваздух, топлота из шоље олакшала је натеченост његових зглобова. Гулећи мртву кожу са јастучића леве шаке, он је весело прелазио прстом преко посекоштине која се протезала све до зглоба и климнуо је главом. Проклете пењачке повреде. Изгледа као да никада неће зарастати на сувом планинском ваздуху.

Грабећи капут од овчије коже који је купио за неколико стотина рупија на тезгама пијаце у Катманду, провукао се поред тињајућих остатака логорске ватре, пажљиво је спустио шољу на камен и уринирао. Када је био млађи, његов отац нагласио му је да је важно имати добар поглед док пишки. Лука тад није знао да ће то на крају бити једина ствар око које ће се он и стари скот сложити.

Кривећи врат на једну страну, Лука је зевнуо и измасирао лопатицу. После пет дана ношења хране до базног кампа, ремење његовог ранца дубоко му се урезало у леђа. Нема сумње, то је био најнезахвалнији део пењања, труд без технике и награде, охрабрен само погледом на понеки врх који се пробијао из покривача од облака изнад.

Доскочио је на другу стену, сео и рукама обухватио ноге, привлачећи колена под браду у своју уобичајену позу. Његове очи пратиле

су планински успон док је кривудао нагоре две или три миље до првог глечера; туп врх леда у јами слетлуцао је јарко на јутарњем светлу. Иза њега, венац по венац планина протезао се све до хоризонта, њихови врхови досезали су толико високо да су их могли брисати немилосрдни ветрови Голфске струје.

Две и по хиљаде метара изнад себе коначно је угледао гребен врха, последњи део земље који се простире између њега и врха Макалу, пете највише планине на свету, и Лукин други врх од осам хиљада метара.

Обично би му овај приказ дао подстрек пун узбуђења, али овог јутра Лука се осећао посебно немирно, нервозна nelaгода која као да је цурила из његовог стомака у кости. Бацио је остатак своје кафе на земљу, гледао је како се пуши за тренутак и отишао назад ка шаторима.

Стићи до тог гребена биће најопаснији део пењања.

* * *

„Планираш да спаваш цео дан, принцезо?“, позвао је Лука, ударајући о оквир једног од шатора.

Хркање изнутра је престало и чуо се звук мешкољења, а онда звук прочишћавања грла.

„Христе, ово ми је сигурно било једно од најгорих спавања икада. Мој проклети термо душек издувао се у пола ноћи.“

Лука се нацерио. „Шта кажеш на мало кафе да прославимо твоје добро расположење?“

Још мешкољења, а затим се рајсфершлус на шатору отворио да би открио коцкасту вилицу лица Била Тејлора. Чекиње старе неколико дана тамниле су му се на бради, а његове уобичајено заинтересоване очи биле су надуте од недостатка сна. Изнад његовог чела изгорелог од сунца, проређена коса штрчала је као да је управо доживео неку врсту електричног шока.

„Држаћу се чаја, хвала, другар“, рекао је прогутавши речи још једним великим зевањем. „Питам се како можеш да пијеш ту прљаву ствар.“

Лука се нагнуо да стави шерпу с водом на мали портабл горионик и укључио гас. Благи звук врења испунио је логор. Он је гледао Била како развлачи своју крупну фигуру из вреће за спавање.

„Изгледаш очајно“, Лука је рекао мирно. „Да ли си сигуран да можеш да започнеш пењање данас?“

„Мора да се шалиш? Бићу добро.“

Бил је протегао руке високо изнад главе пре него што се одгегао до истог камена с ког се и Лука олакшао. „Али се уздам да си ти пронашао савршен пут нагоре.“

Лукине очи скренуле су назад ка планини, вилица му се стезала.

„Први део је поприлично једноставан, нагоре све до места где ћемо направити камп број два. После тога, има један дуг део преко тог вертикалног леденог поља. Наравно, то ће бити мало теже. Али, кад једном стигнемо до гребена врха, нема више од два сата до врха.“

Бил је дошао назад и чучнуо поред њега, погледа такође прикованог за планину. Лука му је додао шољу и усую кључалу воду. Док је Бил пио врели чај, њихови погледи сусрели су се на секунд и, пре него што је отворио уста, Лука је знао шта ће да изговори.

„Гомила пишаћке.“

Лука се нацерио.

Сат и четрдесет пет минута касније, кренули су.

ДРУГО ПОГЛАВЉЕ

Пели су се скоро девет сати без иједне изговорене речи. Туп бол преморених мишића чинио је њихове покрете неспретним и некоординисаним.

Лука је ишао уз дугу закривљену ивицу, ријући кроз дубок снег и ломећи путању. Из његовог појаса на струку спуштала су се два осмомилиметарска ужета за планинарење, као змије кроз снег и делове леда ка месту где се пењао Бил, педесет стопа ниже. Они су се смењивали у вођству, али како су сати пролазили, дубок снег испио је сваки грам њихове снаге. Обојица су се кретала истим немилосрдним темпом, држећи пијукe отпуштено у руци којом су водили.

Покушавајући да умири дисање Лука се натерао да успори покрете док се батргао у снегу: једном... двапут... Тек из трећег пута успео је да утаба довољно прашкастог снега да би закорачио напред. Али, сваких неколико минута он би пробио ледену корицу и упао до бутина. У том нескладу покрета, његов ранац виноу би се и избацио га из равнотеже, болно цимајући његово тело, и Бил би једноставно чекао, без могућности да му помогне, док је Лука трошио још више енергије покушавајући да се исправи.

Ведро јутарње небо заменио је дебео обруч мрачних облака који се надвијао над врховима планине. Са овим је дошао и јак ветар који је дувао уз гребен и оба пењача била су присиљена да савију вратове на једну страну, кријући се у капуљачама на својим гор-текс јакнама.

Мало више, гребен је ударао у вертикални ледени зид који су видели из кампа. Морали су да поставе камп даље од зида, довољно далеко од леда и камења које је падало. Погледавши на сат, Лука је замахом скинуо ранац и почео да одвезује лопату која је била закачена позади. Кад је започео копање, Бил је лагано савладао преосталу удаљеност, стигавши без даха и ослањајући се шакама на колена док се опорављао.

„Шта мислиш о овом облаку?“, питао је задихано. „Прогнозе кажу да ће сутра бити горе.“

Лука је застао, лопата пуна снега склизнула је на земљу. Он је подигао наочари с лица и обрисао зној из очију.

„Проћи ће“, рекао је и наставио да копа.

Бил је климнуо. Он се пео с Луком довољно дуго да зна да га не преиспитује о временским условима. Шта год да каже прогноза, Лука је некако увек био у праву. То је постала стандардна шала међу њима. Кад год би Лука легао, сви су мислили да ће падати киша.

Одвезавши своју лопату, Бил је почео да копа поред њега. За тридесет минута они су завршили снежну рупу и ускоро су обојица лежали исцрпљени у својим врећама за спавање, унутар рупе; благи звук гасног горионика блокирао је звуке спољњег света.

Чим је зора сванула, Лука је пробио танак слој снега крај своје вреће за спавање, пуштајући окрутно јутарње светло унутра. Хладан ваздух дунуо је кроз отвор, разбијајући устајали ваздух претходне ноћи. Била је то дуга, грчевита ноћ; због висине ниједан од њих двојице није добро спавао.

Бил је отворио своју врећу за спавање и сео, гунђајући док му је главобоља цепала потиљак. Остао је миран, чекајући да бол мине, док се Лука миголио напред, држећи главу савијену испод ниског плафона од снега. Дохватио је горњи део свог ранца и пружио енергетску штангицу и тубу кондензованог млека. Шећер је био једина ствар за поновно покретање тела планинара ујутро.

„Додај ми воду, хоћеш ли?“, изустео је Бил, показујући ка пластичној флаши покрај горионика. „Мора да сам дехидрирао у току ноћи.“

„Главобоља?“

„Кучкинска.“

После неколико гутљаја воде Бил се окренуо да погледа кроз отвор у снегу, гледајући у небо напољу.

„Био си у праву бар што се једне ствари тиче.“

„Време није проблем“, одговорио је Лука, гурајући своје ствари у ранац. „Ледено поље. Да ли си чуо камење које је падало у току ноћи?“

Бил је климнуо. На сваких неколико сати у току ноћи чули су како се камење одбија низ падину и удара у тврд лед глечера испод. Знали су да је то био најопаснији део пењања уз западни стуб Макалуа.

Спаковали су се у тишини, систематски пролазећи кроз процес постављања кампа; њихове мисли биле су на предстојећем успону. Били су на више од шест и по хиљада метара и ледени зид захтеваће озбиљно техничко пењање. Нема више лаких снежних гребена и лаких повлачења.

„Ти си испланирао путању“, рекао је Бил, прелазећи очима преко Лукиног лица. „Зашто ти не би водио данас?“

Лука је чуо оштрину у Биловом гласу, али није подигао поглед од качења ремења на свом ранцу. Обојица су знали да је планинар вођа више изложен тамо горе.

„Наравно“, рекао је, надајући се да опуштеност у његовом гласу није звучала исфорсирано. „Нема проблема.“

Двадесет минута касније они су стајали напољу на гребену, осећајући топлоту јутарњег сунца. Лука је одмотао ужад и додао два краја Билу. Он је, за узврат, зањихао тешку носилку пуну френдова, шрафова за лед и осмица са свог рамена и дао је Луки, који је почео да је качи за свој појас у већ извезбаном маниру и тачним редоследом.

„Никада нисам упознао никога ко је толико пицајзла у редоследу качења опреме“, приметио је Бил.

„Као што знаш — што се више будемо пели, постајаћемо све глупији. Али бар на овај начин, ја знам где се шта налази.“

Упркос тупом болу у глави, Бил се насмешио. Тамо код куће, Лукин стан био је једно од најнеорганизованијих места на која је икад крочио, површина покривених неотвореном поштом и остављеном одећом. Ипак, у планинама, чинило се да он пролази потпуну промену карактера: прецизан, промишљен, без пречица и лењости.

„Повући ћу те тамо горе“, рекао је Лука, показујући четрдесет стопа изнад њихових глава ка црном комаду стене који је штрчао из вертикалног леда. Тада, брзим климањем проверио је да ли је Бил спреман, онда се померио мало дуж гребена, прилагођавајући дужине петљи на својим пијучима.

Приближивши се зиду тако да су му кукови били скоро прилепљени уза зид, Лука је забо своје крампоне, откидајући ситне комадиће леда. Течним, ритмичним покретима, он је забадао своје пијуче пењући се сваким кораком и водећи рачуна да му рукохвати буду избалансирани у природном облику леда, него да сам забада нове. Није гледао горе, сваким минутом упијајући оно што је испред њега.

Знао је да мора да се пење у деоницама. Морао је да се концентрише на прво повлачење, а затим на друго. Ништа више. Мислити

унапред о гребену врха било је стварно предалеко. Изнад њега, стена се настављала вертикално још хиљаду метара.

Сати су пролазили — исти покрети, исти ритам. Сунце је полако путовало по небу, премештајући њихове сенке здесна налево док су њихови одрази падали преко углачаног леда. Обојица су се тихо кретали нагоре, разменивши само неколико речи приликом предаје опреме при сваком подизању.

Лука је забо пијук и више раширио ноге, прилагођавајући равнотежу. Са опасача је скинуо шраф за лед и заврнуо га у гладак део леда мало испод свог рамена. Провукао је уже кроз карабин, ослонио се на њега и спустио своју тежину у ам олакшавајући велики притисак на листовима. Онда је заврнуо други шраф, провукао уже и провирио између ногу.

Пратећи линију ужета, могао је да види Била који се бори да се попне. На тај начин пео се кад је био уморан, увек се борио. Он би забо свој пијук, комадићи леда летели би на све стране, користећи своју снагу а не вештину да би ишао навише.

Негде десно, Лука је чуо звук и мала количина камења, неки величине људске главе, пала је низ обод стене. Били су довољно далеко да би били угрожени, али ипак њихов приказ док одскакују по гранитном зиду у прашњавим облачићима био је обесхрабрујући. Камење те величине прошло би у потпуности кроз њихове кациге.

Лука је видео Била како накреће главу да би видео падање камења и њихови погледи срели су се на тренутак. Нису ни реч проговорили. Играње са оваквим шансама био је избор о коме никада нису разговарали.

Пуштајући облак замагљеног даха у ваздух испред себе, Лука је погледао горе, допуштајући себи редак тренутак провере њиховог напредовања. Пели су се брзо и попели две трећине обода. Још неколико сати и наћи ће се испод гребена врха.

Док се поподне протезало, осећао је како ритам и даље слаби. Могао је да чује себе како стење сваки пут када би своје тело повукао навише и осећао је да су његове подлактице надуте и утрнуле. Постојао је и чудан, стегнути грч у његовој десној нози за који је знао да није од хладноће. Он се питао, скоро клинички, колико још дуго његово тело може то да поднесе.

Дуже, знао је, него што би Билово могло. Током неколико протеклих сати Лука је покушао да се креће напред, ужад би се често затегла на његовом струку, заустављајући га цимањем. Он би сачекао

минут, дозвољавајући Билу да ухвати дах, али када је покушао да настави, ужад би и даље била непомична.

Педесет стопа испод, Бил је могао да осети како се зној меша са ситним слојем леда преко његовог лица пре него што крене да цури ка његовим очима. Испод његове јакне, груди су му се дизале и спуштале у испрекиданим налетима и сваки пут када би покушао да застане да би умирио дисање, обузео би га продужен напад кашља који га је остављао још слабијим.

Он је покушао да забије своје крампоне и боље се ухвати, али је имао осећај да су му ноге дрвене и непослушне, његови први ослонци само су гребали преко глатке ледене површине. У обема рукама пијучи су се чинили невероватно тешки, и док је ударао о зид, знао је да су његови потези све више очајнички.

Опет је застао, спремајући се за још један напад кашља. Гледајући горе кроз замагљене наочари, могао је да види Лукин обрис како чека изнад.

„Да ли си добро?“

Док су речи лебделе доле ка њему, Бил је покушао да одговори, али га је протресао још један налет кашља. После скоро минут, коначно се смирио, остављајући Била да дахће за ваздух. Он је накрену главу уназад и, стежући вилицу у очекивању бола, узвикнуо једну реч.

„Одмор.“

Чак из даљине, Лука је могао да чује напор у Биловом гласу — ни сте се пели с неким седам година а да не можете тачно да процените степен његове нелагоде. Судајући по цимајућем ритму последњих сат и нешто, Лука је претпоставио да Бил сад иде на празно.

На једно двадесет стопа изнад своје главе, Лука је приметио камен испуст који би могао бити довољно велики да њих двојица седну. Он је последњих пола сата радио на томе да до њега стигну. Чекајући довољно опуштеног ужета, он се попео последњих неколико стопа и дрхтећим рукама подигао се преко ивице. Леђима притиснутим за ледену површину и ногама које су висиле преко ивице, он се придигао на ужету да би олакшао напор Билу.

„Још педесет стопа“, повикао је надоле. „Имамо своју приватну терасу овде.“

Сатима је Лука притискао нос уз ледено огледало, потпуно окупиран успоном. Сада је седео на сунчевој светлости, жмиркајући ка свету који се пружао испод њега.

Сваки поглед био је другачији, и без обзира на то колико се пео, доживљај нових видика увек му је одузимао дах. Док се фокусирао на величину околине, његова лична борба с планином је бледела, смањујући га на то што јесте: малецно људско биће које виси са циновске земљине неправилности.

Осим што је овог пута неправилност имала чудан уредан смисао.

Лука је жмиркао на јаркој светлости, покушавајући да упије све то. Десно од њега налазио се прстен снегом покривених планина, у савршеном низу. Његове очи пратиле су врхове који су завијали у савршен круг. То је била толико изузетна симетрија, као да их је неко постављао с паром компаса. У центру се налазио прекривач од облака, непробојно густ.

Док је посматрао, облак је почео да се помера. Почео је полако да се раздваја, мењајући се и преобликујући, пре него што је нешто почело да се помаља из његовог центра. Лука је осетио како му је стисак на ужету мало олабавио како се невољно нагнуо напред.

Светлост је синула кроз пукотину у облацима, осветљавајући једну страну, а онда и следећу. Док се облик ослодаћао узбурканог покрова, Лука је схватио да зуре у пирамиду толико савршених пропорција да ју је морао направити човек.

Осим што то није могло бити, несумњиво. Шта би друго могло бити усред Хималаја осим планине? Гледајући преко хоризонта, он је схватио да је то било мање од околних врхова, али само мало. То би значило да је скоро седам хиљада метара високо. Немогуће је мислити да су људи могли саградити нешто тако велико.

Дрхтава рука појавила се преко ивице поред њега.

За делић секунде Лука је само зурео у њу, његове мисли и даље су биле на планини пирамиди. Тада, тргнувши се, нагнуо се напред да ухвати Билово зглоб. Повукао је што је јаче могао; док се Бил борио да ухвати залет, његови крампони гребали су по тамној стени. Дуге секунде прошле су пре него што је успео да се узмигољи довољно далеко на испусту. Онда се срушио, равно на леђа; једини звук било је дахтање његових плућа.

„Другар, јеси ли ОК?“

Чак иза својих наочара, Лука је могао да види болесну исцрпљеност у Биловим очима. Изгледао је бледо и потпуно потрошено, као да је сваки сат пењања постепено испијао боју из његове крви.

„Јеси ли ОК?“, поновио је Лука, аутоматски скупљајући неколико последњих намотаја ужета. Већ је осетио како му је поглед привучен

назад ка пирамиди. „Мораш да видиш ову планину, Биле. Никада ни сам видео ништа слично.“

Бил је отворио уста да би одговорио, али је изненада био погођен још једним налетом испрекиданог кашља. Лука се окренуо на време да види како му глава виси на једну страну, а нит крваве пљувачке развлачи међу уснама. Недостатак ваздуха у крви почео је да му боји уста светлољубичасто.

„Срање“, рекао је Лука тихо, и тада, видевши како Бил полако затвара очи, подигао је глас.

„Биле... мораш остати будан.“

Бил је остао непомичан, његове очи чврсто затворене.

Ударање у његовој глави постало је неподношљиво, чак је и најмањи покрет претио да му располови слепоочнице, паралишући га болом. Сатима је покушавао да се избори с тим, али сад је и вид почео да му се мути.

„Глава ме убија“, успео је да изговори. „Висина... пењемо се пребрзо.“

„Колико је лоше?“

Билу је било потребно неколико секунди да сакупи енергију да би проговорио. А кад је то урадио, било је једва мало више од шума.

„Не видим баш добро.“

Лука је опсовао пре него што се окренуо и погледао горе ка чистом зиду од леда.

Гребен врха био је на пола сата пењања изнад њих. Време је било потпуно савршено — слаб ветар, добра прегледност. Ова експедиција планирана је месецима, и сада су били у савршеној позицији — планина им се нудила на тањиру. Последњих неколико сати знао је да ће морати да направи избор, мораће да одлучи шта је најважније. Док је зурio у врх, он је схватио с потпуном сигурношћу да му је надохват руке, његов је за освајање.

„Биле, слушај. Ја ћу те везати за испуст овде, на једно сат и нешто, и отићи на врх. Бићеш добро, обећавам.“

Негде у свом исцрпљеном мозгу, Бил је обрађивао ове речи. Подигао је главу да проговори и тада га је протресао нови налет кашља, његове груди подизале су се и падале као у рибе бачене на суву земљу.

Његово тело се опустило и он је окренуо главу на страну да би испљунуо густу масу шлајма на оближњи камен.

„Ти... не можеш отићи“, просиктао је.

Отворио је очи, жмиркајући кроз бол.

„Немој... јебено... отићи“, поновио је.

Бил је покушао да се усредсреди кроз маглу својих мисли. Морао је да остане будан, морао је да се бори с паралишућом летаргијом. Секунде су се развлагале. Осећао је како му свест попушта и тама га граби. За најдужи тренутак ништа се није догодило. Све што је могао да чује био је звук својих плућа како дахћу горе и доле. Није било ничег осим црнила које је мутило ивице његовог вида, полако тонући ка њему.

„Лука... молим те.“

Билов глас није био ништа више од патетичног шума, његове последње мисли бледеле су на његовим отеченим уснама. Тада, негде кроз маглу, он је угледао Лукин обрис који се приближава док није био директно изнад њега. Бил је осетио руку на предњем делу свог планинарског ама и како му се тело подиже напред ка ивици стене.

Посегнуо је навише, покушавајући да зграби Лукину руку. Балансирао је одмах изнад дугачког нагиба стене испод.

Када је Лука коначно проговорио, глас му је био груб од изнервираности.

„Хајде. Губимо се одавде.“